

Pestalozzi Children's Foundation

มหาวิทยาลัยมหิดล

คู่มือ กลวิธีการสอนภาษาไทย (ทักษะอ่าน-เขียน)

ตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษา
เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

โครงการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม
ในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ (MTB MLE-ICE) ระยะที่ 2

Pestalozzi Children's Foundatio

มหาวิทยาลัยมหิดล

คู่มือครู

กลวิธีการสอนภาษาไทย (ทักษะอ่าน-เขียน)

ตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษา
เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

โครงการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม
ในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ (MTB MLE - ICE)

ระยะที่ 2

จัดทำโดย

ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

คำนำ

เอกสารคู่มือครู กลวิธีการสอนภาษาไทย (ทักษะอ่าน-เขียน) ตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการนำเสนอรูปแบบสื่อการเรียนการสอนและเทคนิควิธีการสอนภาษาไทยที่พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความกล้าแสดงออก และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผ่านการใช้ภาษาไทย (รวมทั้งภาษาไทยถิ่นใต้) ซึ่งได้ใช้เป็นแนวทางการสอนควบคู่กับภาษาอูรักลาโว้ย สำหรับนักเรียนในระดับชั้นปฐมวัย-ประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด อำเภอกะลันตา จังหวัดกระบี่

ทั้งนี้ทางโครงการได้ขยายผลสื่อและกลวิธีการสอนภาษาไทยตามแนวทางทวิ-พหุภาษาให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอื่นๆ ในเกาะลันตาและพื้นที่ขยายผลที่มีความสนใจพัฒนาทักษะภาษาไทยของเด็ก ภายใต้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งบุคลากรครู ผู้บริหาร ชุมชนเจ้าของภาษาและหน่วยงานพัฒนาการศึกษาได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนภาษาที่เน้นพัฒนาสติปัญญา ทักษะการคิดวิเคราะห์ ควบคู่ไปกับการมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ทั้งในทักษะการฟัง-พูด และอ่าน-เขียนภาษาไทย

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือครูนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของผู้เรียนในบริบทพื้นที่เกาะลันตาและเกาะอื่นๆ

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

กลวิธีการสอนเพื่อพัฒนาภาษาไทย (ทักษะอ่าน - เขียน)

เรื่อง	หน้า
• กลวิธีการสอน “เรื่องจากประสบการณ์ร่วมกัน” (Experience story)	1
• สื่อและกลวิธีการสอน หนังสือเล่มยักษ์ภาษาไทย (Big book)	4
• สื่อและกลวิธีการสอน หนังสือเล่มเล็กภาษาไทย (Small book)	8
• แบบเรียนอ่านเขียนภาษาไทยเบื้องต้น (Thai Primer Book)	11

กลวิธีการสอนและสื่อเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยตามแนวทาง ทวิ-พหุภาษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียนเชิงสร้างสรรค์

การพัฒนาทักษะการอ่าน-การเขียนภาษาไทยตามแนวทางทวิภาษา สำหรับนักเรียนในเกาะลันตาที่พูดภาษาไทยหรือภาษาไทยได้เป็นภาษาแรก ในชีวิตประจำวันนั้น จะเริ่มต้นจากกิจกรรมที่กระตุ้นความต้องการในการเขียน โดยใช้ กิจกรรมเรื่องจากประสบการณ์ร่วมกัน หลังจากนั้นจึงเป็นการใช้สื่อ ส่งเสริมการอ่านเขียนที่เน้นเรื่องราวผ่านนิทานที่มีรูปภาพประกอบ ด้วยหนังสือ เล่มยักษ์ และ หนังสือเล่มเล็ก

เมื่อนักเรียนรู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุกและการเขียนเป็นเรื่องที่ใครๆ ก็เขียนได้ จึงใช้ แบบเรียนอ่านเขียนภาษาไทยขั้นพื้นฐาน ปูพื้นฐานหลักภาษา ในรูปแบบการแจกลูกสะกดคำที่มีภาพประกอบ และการส่งเสริมให้นักเรียน สร้างคำใหม่ ๆ จากกล่องคำได้ด้วยตนเอง

1. กลวิธีการสอน “เรื่องจากประสบการณ์ร่วมกัน” (Experience story)

เรื่องจากประสบการณ์ร่วมกัน เป็นการสร้างกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ทำ ร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมกัน โดยให้นักเรียน ได้ทำกิจกรรมและได้สัมผัสกับความรู้สึกที่แตกต่างกันในกิจกรรมนั้นเมื่อกิจกรรม เสร็จสิ้นให้นักเรียนช่วยกันเล่าสิ่งที่ได้ทำ ตามลำดับกิจกรรมพร้อมทั้งบอกความรู้สึกของตนเอง ครูจะเป็นผู้ขัดเกลาคำพูดของนักเรียนให้ถูกต้อง (โดยพูดทวน ข้ำประโยคที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน) และเขียนเรื่องราวที่นักเรียนช่วยกันเล่า อย่างรวดเร็วบนกระดาน พร้อมกับให้เด็กร่วมกันอ่านข้อความที่ตนเองบอก และตั้งชื่อเรื่องร่วมกัน (อาจวาดรูปกิจกรรมดังกล่าวในวันถัดไป)

เป้าหมายและจุดประสงค์:

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเชื่อมั่นว่าความคิดของตนเองหรือเรื่องราวของตนเองสามารถถ่ายทอดเป็นตัวหนังสือได้ (ปูพื้นฐานว่านักเรียนสามารถสร้างสรรค์เรื่องที่พบเห็นให้เกิดเป็นตัวหนังสือได้ จนเป็นเรื่องปกติ)
2. กระตุ้นทักษะการอยากอ่านหนังสือ และการอยากเขียนหนังสือ ของเด็กนักเรียน
3. ส่งเสริมทักษะการพูด การเล่าเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่น่าไปสู่ทักษะการวิเคราะห์ในระดับสูงต่อไป
4. สร้างให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง
5. ฝึกให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน และสุดท้ายยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน

อุปกรณ์/ สื่อการสอน : เตรียมตามเนื้อหาของกิจกรรม (อาจเป็นสิ่งที่จริงที่สามารถนำมาในห้องเรียนได้ หรือเป็นอุปกรณ์ที่ต้องเตรียมเอง)

ระยะเวลาที่ใช้สอน: 20-30 นาที

ขั้นตอนการสอน :

1. ครู เกริ่นนำ เข้าสู่กิจกรรมที่จะจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน
2. นักเรียนและครู ร่วมกันทำกิจกรรม ที่สัมพันธ์กับหัวข้อเรื่องประจำสัปดาห์ อาจจัดในห้องหรือนอกห้องเรียนตามความเหมาะสม

ตัวอย่างกิจกรรมในห้องเรียน เช่น (หมวดอวัยวะ) อวัยวะของเรา ฉันชอบอะไรในตัวตน สิ่ง queฉันชอบในตัวเธอ (หมวดผลไม้) ซิมฉันแล้วเธอจะรู้เติมสีให้ฉันที่ หรือกิจกรรมการเดินรอบโรงเรียนเพื่อเรียนรู้เรื่อง ห้อง/สถานที่สำคัญ อาชีพในโรงเรียน พืชผักในโรงเรียน เป็นต้น

(ครูควรคิดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก ๆ ของตนเอง โดยเน้นให้ได้กหลาย ๆ ได้ใช้ประสาทสัมผัส และสามารถบอกเล่าว่าตนเองได้ทำอะไรบ้าง)

3. เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ครูและนักเรียนพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ร่วมกันตั้งแต่ต้นจนท้ายกิจกรรม (ยังไม่เขียน)
 4. ครูชวนนักเรียนให้เขียนเรื่องจากประสบการณ์ที่ร่วมกัน โดยให้นักเรียนทบทวนเรื่องราว โดยเริ่มถามคำถามว่าตอนแรกครูทำอะไร หลังจากนั้นใครทำอะไรนะคะ.... แล้วต่อไปใครทำอะไร....
 5. นักเรียนเล่าเรื่องตามลำดับ และครูเขียนเนื้อเรื่องบนกระดานดำ ทีละเรื่องราว/ทีละประโยค โดยครูพูดทวนประโยคที่นักเรียนพูด (เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนต้องการประโยคนั้น) ก่อนที่จะเขียนลงบนกระดาน
 6. เมื่อเขียนเรื่องราวร่วมกันเสร็จแล้ว ขอให้นักเรียนเสนอชื่อเรื่องที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง; และครูเขียนชื่อเรื่องบนกระดานดำตามที่นักเรียนเสนอมา กรณีที่นักเรียนเสนอมาหลายชื่อ ให้ครูเขียนชื่อที่เสนอบนกระดาน แล้วให้นักเรียนโหวตลงคะแนนกัน หากชื่อใดมีคะแนนมากที่สุดให้ใช้ชื่อนั้น เขียนเป็นชื่อเรื่อง (ฝึกทักษะการฟังเสียงส่วนใหญ่)
 7. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังทั้งหมด 1 รอบ โดยขึ้นกระดานดำขณะที่อ่าน (ตั้งแต่ชื่อเรื่อง)
 8. ครูและนักเรียนอ่านเรื่องพร้อมกัน อีกครั้ง
- ติดผลงานเขียนเรื่องที่ทำร่วมกัน สัปดาห์ละ 1 เรื่อง สะสมจนครบตลอดทั้งปี

2. สื่อและกลวิธีการสอน หนังสือเล่มยักษ์ภาษาไทย (Big book)

หนังสือเล่มยักษ์ เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาและภาพประกอบขนาดใหญ่ โดยมีขนาด A3 หรือขนาด 2 เท่าของ A4 สำหรับใช้สำหรับการอ่านร่วมกัน ของนักเรียนทั้งห้อง เป็นสื่อหนังสือที่ใช้กระตุ้นทักษะการรักหนังสือ รักการอ่าน และสร้างให้ผู้เรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือ โดยเน้นความหมายของเรื่องราว ผ่านเนื้อหาและภาพประกอบ

ภาพตัวอย่างหนังสือเล่มยักษ์ภาษาไทย

จุดประสงค์ :

1. เพื่อใช้เป็นสื่อพัฒนาการอ่านสำหรับเด็กใช้สำหรับการสอนนักเรียนทั้งชั้นเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอ่านไปพร้อมๆ กัน โดยไม่ต้องกังวลว่านักเรียนจะอ่านผิดหรือถูก เพราะอ่านพร้อมกัน ทั้งครูและนักเรียนทั้งห้อง ลดความกลัวของผู้เรียน

3. เป็นสื่อที่เน้นความเข้าใจเนื้อเรื่องและตามด้วยการเรียนรู้ ความถูกต้องของไวยากรณ์ภาษา ลักษณะเด่นของเนื้อเรื่องจึงต้องมีโครงสร้างประโยคที่ซ้ำ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนจำโครงสร้างไวยากรณ์ได้ และคาดเดาเนื้อหาได้

4. นอกจากนี้รูปภาพในหนังสือเล่มใหญ่ที่มีความชัดเจน และมีสีสัน เป็นการกระตุ้นเด็กให้เกิดความต้องการอ่าน ต้องการเขียน เพราะเข้าใจว่าตัวหนังสือมีความหมายและสื่อเรื่องราวได้

5. เป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ เพราะนักเรียนสามารถคิดคำหรือเหตุการณ์ที่ตนเองรู้จักมาแทนเหตุการณ์ หรือตัวละครในเรื่องได้ ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ขั้นตอนการสอน :

1. ครูถือหนังสือเล่มยักษ์ โดยหันหน้าปกเข้าหาตัว และพูดเกริ่นนำเข้าสู่เนื้อหาของเรื่องในหนังสือเล่มยักษ์

2. ครูชวนนักเรียนดูรูปภาพในหนังสือแต่ละหน้า ชักถามถึงตัวละครที่ปรากฏในรูป ว่ามี ใคร ทำอะไร ที่ไหน เป็นต้น ก่อนที่จะเปิดหน้าต่อไป เพื่อให้เด็กเห็นภาพตลอดเรื่องก่อน ทำให้เด็กเห็นภาพรวมทั้งเรื่อง เพื่อประมวลเรื่องราวก่อนวิเคราะห์ลงรายละเอียด

3. ครูอ่านเนื้อเรื่องให้นักเรียนฟัง ตลอดทั้งเรื่อง 1 รอบ พร้อมกับลากนิ้วไปตามตัวหนังสือแบบเส้นไหน ตามจังหวะการอ่านที่เป็นไปตามธรรมชาติ
4. รอบที่ 2 ครูอ่านพร้อมเด็ก (เด็กอาจจะอ่านไม่ถูกต้องนักก็ไม่เป็นไร แต่เด็กสามารถเดาคำได้จากรูปภาพที่ตนเข้าใจ และจากการอ่านครั้งที่ 1 ของครู) ขณะอ่านครูควรชี้เนื้อเรื่องแต่ละบรรทัดให้เป็นธรรมชาติ
5. รอบที่ 3 ครูลองให้เด็กอ่านเป็นรายกลุ่มหรือรายคน โดยอ่านคนละหน้าหรือกลุ่มละหน้าก่อน
6. ครูถามคำถามให้เด็กตอบ โดยเริ่มจากคำถามง่ายๆ เช่น ใคร ทำอะไร มีตัวละครอะไรบ้างในเรื่อง
7. เมื่อเด็กตอบคำถามได้อย่างเข้าใจ แสดงว่าเด็กเข้าใจในเรื่องที่อ่านร่วมกันแล้ว ให้เด็กลองเล่าเรื่องด้วยตัวเอง
8. จัดกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการอ่านเรื่องโดยไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมภายในครั้งเดียว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียน และเวลา เนื้อหา บางเรื่องสั้น บางเรื่องยาว เล่มยักษ์ 1 เล่ม ครูอาจใช้ได้มากกว่า 1-2 ครั้ง

กิจกรรม/เกมที่ใช้ร่วมกับหนังสือเล่มยักษ์

นอกจากการถาม ตอบจากเนื้อเรื่องแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ประยุกต์ใช้กับหนังสือเล่มยักษ์ได้ และส่งเสริมทักษะหลายด้าน เช่น

- **เกมซ่อนคำ** โดยที่ครูหากระดาษขาวที่มีความกว้างยาวพอดีคำ หรือวลีที่เขียนในหนังสือเล่มยักษ์ ปิดคำนั้นไว้ แล้วให้นักเรียนเป็นผู้ทายว่า คำ หรือวลีที่ปิดไว้นั้นคืออะไร (นักเรียนจะเดาคำนั้น ๆ จากรูปภาพ)
- **เกมจับคู่** ครูแจกบัตรคำ ที่มีคำเหมือนกับในเนื้อเรื่อง เมื่อครูเปิดหนังสือเล่มยักษ์ที่ละหน้า แล้วให้นักเรียนดูบัตรคำที่อยู่ในมือ ถ้าใครมีคำที่ตรงกับคำในหน้าที่ครูเปิด ก็นำบัตรของตัวเองไปทาบกับคำนั้น แล้วลองอ่านหน้านั้นพร้อมกันกับครู (แม้ว่านักเรียนจะยังอ่านคำไม่ออกแต่เดาจากรูปภาพในเรื่องได้)

- **ลองเปลี่ยนเนื้อหา:** ให้นักเรียนออกมาเล่าเรื่องโดย เปลี่ยนชื่อตัวละคร หรือเปลี่ยนตอนจบ เป็นการกระตุ้นให้เด็กได้พูดและคิดเชิงสร้างสรรค์
- **การเขียนเชิงสร้างสรรค์:** คือการวาดภาพ (และเขียนคำ) จากเรื่องที่อ่านร่วมกัน โดยครูกระตุ้นให้เด็กเขียนภาพแล้วออกมาเล่าเรื่องให้เพื่อน ๆ ฟัง

3. สื่อและกลวิธีการสอน หนังสือเล่มเล็กภาษาไทย (Small book)

หนังสือเล่มเล็ก เป็นหนังสือการอ่านระดับต้น เน้นเพื่อให้เด็กรักการอ่าน โดยใช้ภาพเป็นสื่อนำไปสู่อักษร (เป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ด้วยภาพไปสู่ตัวอักษร) เด็กสามารถอ่านคนเดียวหรืออ่านกับเพื่อนเป็นคู่ และนำกลับไปอ่านที่บ้านได้

หนังสือเล่มเล็กเป็นหนังสือขนาดครึ่ง A4 ใน 1 เรื่องมีจำนวนหน้าประมาณ 7-13 หน้า โดยหนังสือเล่มเล็กระดับต้น ใน 1 หน้าจะประกอบด้วย 1 ภาพ 1 ประโยค และเป็นประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ

ตัวอย่างหนังสือเล่มเล็กภาษาไทย

หนังสือเล่มเล็กใช้เป็นสื่อการสอนที่เน้นความเข้าใจ จึงเริ่มต้นจากหนังสือระดับ 1 ที่มีเพียงตัวอักษรน้อย มีภาพที่สื่อตรงตามความหมายของตัวอักษร ถึงแม้เด็กยังอ่านไม่ออกก็สามารถเดาเนื้อเรื่องได้ สำหรับเด็กที่เริ่มอ่านได้แล้ว จะเป็นการฝึกให้เด็กได้อ่านตัวอักษรพร้อมกับดูภาพประกอบ ทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์ :

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่าน การเขียน และเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ตัวหนังสือ โดยเริ่มต้นจากภาพไปสู่อักษร
2. นอกจากนี้แล้วยังเป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ เพราะนักเรียนสามารถคิดคำหรือเหตุการณ์ที่ตนเองรู้จักมาแทนเหตุการณ์หรือตัวละครในเรื่องได้ ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ขั้นตอนการสอน :

1. ครูเกริ่นนำเข้าสู่บทเรียนให้เข้ากับเนื้อเรื่องในแต่ละครั้ง
2. ครูแจกหนังสือเล่มเล็กให้นักเรียนทุกคน แล้วชี้ชวนให้เด็กดูภาพที่ละหน้า พร้อมชวนพูดคุยเกี่ยวกับภาพ ให้เด็กได้เดาเนื้อเรื่องจากภาพ
3. ครูอ่านเรื่องทั้งเรื่องให้เด็กฟัง 1 รอบ (ให้นักเรียนเห็นหน้า ที่อ่านด้วย)
4. ครูอธิบายเรื่องให้เด็กฟัง และซักถาม เพื่อทำความเข้าใจ
5. เด็กอ่านพร้อมครู 1 รอบ
6. ให้เด็กอ่านเป็นคู่ หรืออ่านทีละคน
7. ให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่ม
8. ให้นักเรียนอ่านพร้อมกันทั้งห้อง (ครูเดินดู)
9. สรุปเนื้อเรื่อง โดยการซักถามกับเด็ก
10. ให้อาสาสมัคร ออกมาเล่าเรื่องโดยไม่ต้องอ่าน เนื้อเรื่องไม่จำเป็นต้องถูกต้องทั้งหมด แต่ควรมีใจความสำคัญของเรื่อง

กิจกรรม/เกมที่ใช้ร่วมกับหนังสือเล่มเล็ก

- **ช่วยกันเปลี่ยนเรื่องราว:** ให้เด็กๆ ลองเปลี่ยนชื่อตัวละคร หรือเปลี่ยนโครงเรื่อง แล้วคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น หรือเปลี่ยนตอนจบให้เป็นของตัวเอง
- **การเขียนเชิงสร้างสรรค์:** ให้เด็กวาดภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และออกมาเล่าเรื่องจากภาพที่ตนเองวาด ในกรณีที่เริ่มเขียนได้แล้วให้นักเรียนลองเขียนอะไรก็ได้ลงไป

10. แบบเรียนอ่านเขียนภาษาไทยเบื้องต้น (Thai Primer Book)

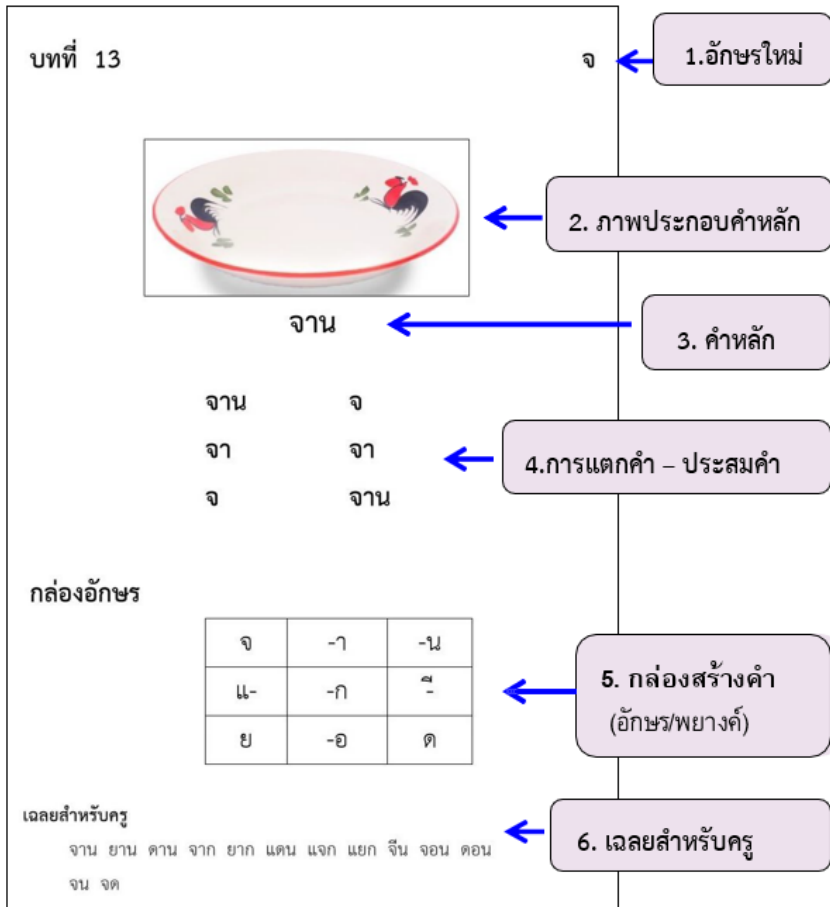
แบบเรียนอ่านเขียนภาษาไทยเบื้องต้นเป็นแบบเรียนที่สอนให้เด็กรู้จักตัวอักษร และเสียงของ อักษรต่าง ๆ รวมทั้งหน้าที่ของอักษร อันได้แก่ พยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย สระ เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักการ ประสมอักษรต่าง ๆ เป็นคำที่มีความหมายในภาษาไทย เพื่อเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการเรียนอ่านเขียน ทั้งนี้ได้มีการเชื่อมโยง เสียงและตัวอักษรที่มีเหมือนกันในภาษาอุรักลาโว้ยซึ่งเป็นภาษาในชุมชนของนักเรียนโรงเรียนบ้านสังกาอู๋ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่

การใช้แบบเรียนอ่านเขียนฯ ควรจะใช้จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล (5 ขวบ) เพื่อเตรียมพื้นฐานความพร้อมอ่านเขียนอย่างเข้มแข็งก่อนขึ้นระดับชั้นประถมศึกษาในขณะเดียวกันควรเพิ่มพูนทักษะการอ่านเพื่อสื่อความหมายความเข้าใจโดยใช้เรื่องราว ด้วยสื่อหนังสือเล่มยักษ์ และหนังสือเล่มเล็ก และเพิ่มพูนทักษะการเขียนโดยใช้กลวิธีการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการเขียนเน้นความหมาย ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของแบบเรียนอ่านเขียนภาษาไทยเบื้องต้น

แบบเรียนอ่านเขียนภาษาไทย ในแต่ละบทมีส่วนประกอบสำคัญ ดังนี้ เริ่มต้นจาก 1. อักษรใหม่ (ในแต่ละบทเรียน) 2. ภาพหลัก 3. คำหลัก 4. กล่องการแตกคำ/แจกคำ-ประสมคำ 5.กล่องสร้างคำ ซึ่งเป็นกล่องสำหรับผสมอักษรหรือผสมพยางค์เป็นคำ (Big box) และ 6. เฉลยคำที่สร้างได้ในกล่องสร้างคำ สำหรับครูผู้สอน

กลวิธีการสอน

1. ครูพูดคุยเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
2. ครูชี้ภาพหลัก แล้วถามเด็กว่าเป็นภาพอะไร
แล้วพูดคุยเกี่ยวกับรูปภาพเล็กน้อย
3. ครูชี้ไปที่อักษรใหม่ พร้อมทั้งแนะนำตัวอักษรใหม่ เช่น จ จาน
4. ครูชี้ไปที่คำหลักและอ่านคำหลักให้นักเรียนฟัง
แล้วให้เด็กอ่านคำหลักพร้อมครู 3 ครั้ง
5. ครูจัดกิจกรรมการแตกคำ - สร้างคำ ครูอ่านคำให้เด็กฟัง
พร้อมอธิบายการแตกคำ เช่น

จาน	จ
จา	จา
จ	จาน

วิธีอ่าน

จาน: จอ ออ นอ จาน

จา: จอ ออ จา

จอ

จอ

จา: จอ ออ จา

จาน: จอ ออ นอ จาน

6. ครูทบทวนการอ่านอีกครั้งตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ครูทบทวนการอ่านให้เด็กฟังอีกครั้ง โดยเริ่มอ่านจากคำหลัก กล้อง
พยางค์ การแตกคำ และการประสมคำ

6.2 ครูอ่านพร้อมกับเด็กทั้งห้องโดยเริ่มจากคำหลัก – การประสมคำ

6.3 ครูให้อาสาสมัครออกมาอ่านพร้อมครู (ให้เด็กชี้ตามด้วย)

6.4 ครูให้อาสาสมัครอีกคนหนึ่งออกมาอ่านเอง

6.5 ครูให้เด็กทั้งห้องอ่านพร้อม ๆ กัน

7. ครูจัดกิจกรรมการอ่านใน “กล่องสร้างคำ” ซึ่งเป็นกล่องอักษรหรือกล่องพยางค์ ดังนี้

7.1 ครูอ่านตัวอักษรในกล่องพยางค์ให้เด็กฟัง (พร้อมชี้ตัวอักษร)

7.2 ครูอ่านพร้อมกับเด็ก

7.3 ครูชี้ให้เด็กอ่านพร้อมกัน (โดยไม่ต้องเรียง)

7.4 ครูให้เด็กอาสาสมัครประสมคำหลักในกล่องพยางค์ก่อน แล้วหาคำต่อไปที่มีอักษรใหม่อยู่ในคำด้วย

7.5 ครูเขียนคำในกระดาน

7.6 ครูและนักเรียนอ่านคำในกระดาน

(หากสอนต่อไปเรื่อย ๆ นักเรียนจะเขียนคำใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง)

8. กิจกรรมคัดลายมือ (Hand writing) ดังนี้

8.1 ครูคัด “ตัวอักษรใหม่” ในอากาศ 2-3 ครั้ง โดยครูต้องยืนหันหลังให้เด็ก (ในขณะที่เขียน) พร้อมทั้งต้องเขียนด้วยขนาดใหญ่พอสมควรและเขียนอย่างช้า ๆ แล้วให้เด็กคัดในอากาศ พร้อมครู 3 ครั้ง

8.2 ครูเขียนพยัญชนะใหม่ที่เรียนในวันนี้ในฝ่ามือพร้อมทั้งให้เด็กทำตาม 2-3 ครั้ง ซึ่งในขณะที่เด็กกำลังฝึกเขียนในฝ่ามือของตนนั้น ครูต้องเดินไปรอบ ๆ เพื่อดูว่าเด็กสามารถเขียนได้ถูกต้องหรือไม่ ถ้าเด็กไม่สามารถเขียนได้หรือเขียนไม่ถูกต้องครูจำเป็นต้องช่วยเหลือ

8.3 ครูแจกกระดาดให้เด็ก ให้เด็กเขียนพยัญชนะดังกล่าวลงบนกระดาดของตนเองจำนวน 10 ครั้ง

8.4 ครูเขียน “คำหลัก” ในกระดาน แล้วให้เด็กเขียนในกระดาด 10 ครั้ง โดยครูควรเดินดูรอบ เพื่อตรวจสอบว่าเด็กสามารถทำได้ถูกต้องหรือไม่

9. กิจกรรมเขียนตามคำบอก ตามลำดับดังนี้

9.1 ครูให้เด็กเขียนตามคำบอก (โดยให้เขียนคำหลักในบทเรียนนี้ก่อน แล้วจึงให้เขียนคำหลักในบทเรียนที่เรียนมาก่อนหน้านี้ ประมาณ 3 – 5 คำ)

9.2 ครูเฉลยคำหลัก โดยเขียนบนกระดาน

9.3 ให้นักเรียนอ่านคำเหล่านั้นพร้อมกัน หรือสุมอ่าน (โดยครูไม่ต้องอ่านนำ)

กิจกรรมเพิ่มเติม:

- ครูสามารถเพิ่มเติมคำ หรือ เขียนคำจากอักษรที่เรียนในแต่ละบท สำหรับเป็นแบบฝึกอ่านให้กับนักเรียน
- ครูสามารถนำคำที่เรียนแล้วในแต่ละบทมาประกอบเป็นประโยคให้นักเรียนฝึกอ่านได้
- ครูควรส่งเสริมทักษะการสร้างประโยค โดยชวนนักเรียน “แต่งประโยคจากคำที่เรียนแล้ว” ได้ด้วยตนเอง อาจเริ่มจากช่วยกันแต่งประโยคจากคำเดียวกันทั้งชั้นเรียน และแบ่งเป็นกลุ่มแข่งขันแต่งประโยคให้ต่างกัน โดยมีครูเป็นผู้เขียนประโยคเหล่านั้นให้นักเรียนก่อน (เมื่อนักเรียนพร้อมนักเรียนจะออกมาเขียนด้วยตนเอง)

Pestalozzi Children's Foundation

มหาวิทยาลัยมหิดล

โครงการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม
ในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ (MTB MLE-ICE) ระยะที่ 2